

C231 – ECO22

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

4 mei 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de beschikbaarheid van cijfers over de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt en in het hoger onderwijs	1
Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over knelpuntvacatures	6
Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van het decreet houdende het Handvest van de Werkzoekende	8

Waarnemend voorzitter: de heer Jan Peumans

Vraag om uitleg van mevrouw Cathy Berx tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de beschikbaarheid van cijfers over de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt en in het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de reden van mijn vraag is de diepe bekommernis – die trouwens al dikwijls in deze commissie is besproken en die ook blijkt uit uw beleidsnota en -brief, het Vlaams Meerbanenplan en het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord – over de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt.

Die bekommernis wordt ook ingegeven door het feit dat we tegen 2010 alle beroepsactieve mensen nodig zullen hebben op de arbeidsmarkt, ongeacht etnisch-culturele achtergrond. Ik hoop dat mensen die over 20 jaar naar deze verslagen kijken, zich afvragen waarover de discussie ging, maar we moeten nu wel de discussie voeren. Als men zich over 20 jaar afvraagt waarover de discussie ging, zou dat betekenen dat etnisch-culturele achtergrond volstrekt irrelevant is voor de kansen, rollen en engagementen die mensen opnemen in onze samenleving.

Er is vaak sprake van sensibilisering. Ik denk dat harde cijfers de belangrijkste sensibilisering zijn: cijfers met betrekking tot resultaten op het vlak van opleiding en werk van zogenaamde kansengroepen, in het bijzonder van allochtonen. Om die resultaten te kunnen tonen, hebben we echt wel goede cijfers nodig. Die cijfers zijn ook nodig om de impact van beleidsmaatregelen te kunnen inschatten en meten, om na te gaan welke inspanningen gebeuren en wat de effecten zijn.

Het is een bekend gegeven dat er geen volledige cijfers beschikbaar zijn over de positie van allochtonen op de Vlaamse arbeidsmarkt. Hetzelfde probleem doet zich voor voor de achterstand op het gebied van opleiding. In de discussie over deze problematiek zijn we steeds aangewezen op cijfers die de positie slechts

gedeeltelijk weergeven. Goede cijfers zijn echt wel noodzakelijk, ook voor een goede opvolging van het beleid.

Cijfers van het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming geven het aandeel niet-werkende werkzoekenden per nationaliteit. De genaturaliseerde of nieuwe Belgen verschijnen in de cijfers op basis van nationaliteit niet bij de allochtonen, maar bij de Belgen.

In het Jaarboek 2005 werd voor het eerst een uitsplitsing gemaakt tussen Belgen en nieuwe Belgen, maar voor het overige werken we altijd met de gegevens over de nationaliteit. Mijnheer de minister, dat blijkt ook uit uw beleidsnota en -brief. Ook in het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord en het Meerbanenplan wordt altijd verwezen naar de nationaliteit voor de bepaling van de werkzaamheidsgraad.

De werkelijkheid is veel genuanceerder. Dat blijkt ook uit de cijfers van de VDAB. Sinds 1999 publiceert de VDAB maandelijks cijfers over de niet-werkende werkzoekenden naar herkomst. Allochtonen worden hierbij geselecteerd via de notie etniciteit. De indeling naar etniciteit is gebaseerd op nationaliteit, maar ook op de vrijwillige registratie als allochtoon en op naamherkenning. Op die manier kunnen werkzoekenden met een Belgische nationaliteit, maar met een vreemde herkomst, toch als allochtoon worden geregistreerd.

In de nota VDAB-beleid met betrekking tot de allochtone werkzoekenden van de VDAB-Antwerpen, wordt de opmerking gemaakt dat er een aantal pijnpunten zijn met betrekking tot de naamscreening. De naamherkenning focust enkel op de Maghrebijnen en Turken en laat niet toe de nieuwkomers uit andere landen zichtbaar te maken. Het is ook mogelijk dat Belgen met een Maghrebijnse of Turkse herkomst een Europese naam hebben. Ook zij worden niet gedetecteerd.

Met de cijfers over de niet-werkende werkzoekenden naar etniciteit hebben we ook nog geen zicht op de werkloosheids- en werkgelegenheidsgraad bij allochtonen, wat uiteraard de meest interessante cijfers zijn.

In het Antwerpse rapport staat dat we het profiel van de werkzoekendenpopulatie voor deze verschillende groepen – het gaat dan over de groep allochtonen – niet kunnen vergelijken met het profiel van de totale bevolking, omdat we geen bevolkingscijfers hebben voor de verschillende groepen zoals ze zijn gedefinieerd op basis van naamherkenning. We kunnen dus geen uitspraken doen over de eventuele over- of ondervertegenwoordiging in de werkloosheid van specifieke groepen. Om dezelfde reden kunnen we geen werkloosheidsgraden, het aandeel werklozen in de beroepsbevolking, berekenen. We hebben geen cijfers over de beroepsbevolking voor de verschillende groepen.

In 1999 maakte de studiedienst van de VDAB wel een analyse van de werkloosheidsgraad bij allochtonen, door de bevolkingsregisters van de gemeenten met de grootste allochtone gemeenschappen via naamherkenning te screenen. Een herhaling van deze oefening – met een meer verfijnde naamherkenning – in de steden en gemeenten met een grote populatie allochtonen zou een beter beeld geven van de positie op de arbeidsmarkt.

Als grote moeilijkheid bij het onderzoeken van de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt en in het hoger onderwijs, wordt het gebrek aan een meetbare definitie van het begrip allochtoon genoemd. Dat kwam ook aan bod tijdens de hoorzitting. Ook over de grootte van de populatie van allochtonen in Vlaanderen en de relevante onderscheiden binnen die groep, is weinig bekend.

In Nederland publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek geregeld cijfers over de werkloosheids- en werkgelegenheidsgraad bij allochtonen, waarbij personen tot de groep allochtonen worden gerekend als ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Dat betekent dat ook de gezinsherenigers en hun kinderen op die manier zichtbaar kunnen worden gemaakt. Daarbij wordt ook een onderscheid gemaakt naar het land van herkomst. In Nederland wordt bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt tussen de groep waarvan een ouder werd geboren in Suriname, Marokko of Turkije en de groep waarvan een ouder in Japan of de Verenigde Staten werd geboren.

De beleidsnota Gelijke Kansen stelt onderzoek naar methoden waarmee etnisch-culturele minderheden in de statistieken zichtbaar kunnen worden gemaakt in het vooruitzicht bij het sluiten van een nieuwe

beheersovereenkomst met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. In de beleidsbrief Gelijke Kansen 2005-2006 wordt gesteld dat het gelijkekansenbeleid ernaar streeft dat de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen in hun registratie- en datasystemen aandacht hebben voor de kansengroepen, waaronder allochtonen. Er zal worden onderzocht hoe de gehanteerde variabelen over de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen heen op elkaar kunnen worden afgestemd, zodat het cijfermateriaal kan worden vergeleken. Het onderzoek naar variabelen die etniciteit kunnen omschrijven, blijft daarbij een pijnpunt.

In het plan Gelijke Kansen heeft men wel al een definitie naar voren geschoven waarbij ook wordt gewerkt met de volgende definitie: een persoon van allochtone afkomst als het gaat om een persoon die wordt geboren uit iemand met een nationaliteit van een land van buiten de Europese Unie of om een persoon van wie één ouder of twee grootouders een nationaliteit hebben van buiten de Europese Unie.

Wat de positie van allochtonen in het hoger onderwijs betreft, verwees de minister in de commissie van 9 november 2004 naar het lopende onderzoek van het Onderwijskundig Praktijk- en Beleidsgericht Wetenschappelijk Onderzoek, afgekort OPBWO, dat ook de factoren die het al dan niet slagen van allochtone jongeren in het onderwijs beïnvloeden, onderzoekt. Ook daar wordt gewerkt met een definitie van allochtonen maar ook die is me op dit ogenblik niet bekend.

Mijnheer de minister, zult u erover waken dat het onderzoek naar methoden om etnisch-culturele minderheden zichtbaar te maken in de statistieken met het oog op een performant arbeidsmarktonderzoek en onderzoek naar de positie in het hoger onderwijs, deel zal uitmaken van de nieuwe beheersovereenkomst dat moet worden afgesloten met het Steunpunt Gelijkekansenbeleid? Zult u, en zo ja hoe, inspelen op het monitoringinitiatief van de minister van Gelijke Kansen? Wilt u een soortgelijke studie als die de VDAB maakte in 1999, laten herhalen om op relatief korte termijn een beter zicht te krijgen op de werkloosheids- en werkgelegenheidsgraad van de verschillende groepen allochtonen op de arbeidsmarkt? Wilt u overwegen een gelijkaardige definitie en werkwijze te gebruiken als het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek, afgekort CBS, voor de berekening van cijfers over de positie van allochtonen op de arbeidsmarkt en, indien nodig, het NIS aan te sporen om daar het nodige voor te doen?

Dat is nuttig omdat men op die manier permanent geüpdatete informatie terzake kan krijgen en geen informatie ad hoc. Het lopende onderzoek van het OPBWO hanteert een bepaalde definitie van allochtonen, die me niet bekend is. Wilt u overwegen om met deze definitie verder te werken, ook voor cijfers over de positie op de arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, ik ben het helemaal eens met wat mevrouw Berx heeft gezegd over de noodzaak om een krachtig beleid te voeren op basis van feitenkennis. Ik houd dat pleidooi overigens altijd ten aanzien van mijn collega's die in de andere gewesten en federaal bevoegd zijn voor Werk. Dat pleidooi wordt ook ondersteund door de verantwoordelijke van de VDAB, de heer Leroy, met wie ik daar nog zeer onlangs over heb gesproken.

De bevoegdheid om een eventuele nieuwe beheersovereenkomst af te sluiten met het Steunpunt Gelijke Kansenbeleid ligt bij mijn collega bevoegd voor Gelijke Kansen. Dat betekent niet dat vanuit werkgelegenheid niet actief kan worden meegewerkt aan het onderzoek naar methoden om etnisch-culturele minderheden zichtbaar te maken in de arbeidsmarktstatistieken. Vooraleer daar dieper op in te gaan, moet ik eerst even stilstaan bij de definitie van allochtonen zoals die binnen het werkgelegenheidsbeleid gehanteerd wordt, na overleg binnen het Vesoc en met de eigen organisaties van kansengroepen. Als allochtoon wordt beschouwd: iedereen die zelf, of waarvan minstens één van de ouders of twee van de grootouders een niet-EU-nationaliteit bezit. Deze definitie kwam tot stand voor de uitbreiding van de Europese Unie met tien nieuwe lidstaten. Het Vesoc heeft nog geen duidelijk standpunt ingenomen of het in de definitie gaat om het Europa van de 15 of het Europa van de 25. Dat is de standaarddefinitie die het Vesoc gebruikt, dat wil dus zeggen de Vlaamse Regering samen met de Vlaamse sociale partners.

Deze omschrijving verdient geen schoonheidsprijs, maar heeft het voordeel van de relatieve eenvoud en is in principe ook eenvoudig te operationaliseren. Ze vertrekt van objectieve gegevens, want men vraagt naar de nationaliteit van ouders en grootouders, en dat is een objectief administratief gegeven. De organisaties van de allochtonen vinden dat erg belangrijk. We zouden daarover lang kunnen discussiëren. Als u

zich laat inschrijven in een hogeschool of universiteit in Groot-Brittannië, moet u op een formulier invullen of u wit bent, geel, gekleurd, of zwart. Iedereen vindt dat heel normaal. Ik heb eergisteren nog een formulier bekeken dat wordt gebruikt in Canada, waarop men moet invullen of men Filipino is, Aziat en dergelijke. Dat is de Angelsaksische cultuur. Dat is absoluut niet onze politieke en beleidscultuur en we moeten dat ook niet proberen in te voeren, want dat ligt heel gevoelig. Veel minder gevoelig ligt de vraag naar de nationaliteit of naar die van de ouders en grootouders. De organisaties van allochtonen denken ook veeleer in die richting en beklemtonen zeer sterk dat we moeten vertrekken van objectieve gegevens.

De omschrijving van het Vesoc heeft ook nadelen. Een vervelend probleem is de telling: die vereist een individuele bevraging. Die moet minutieus georganiseerd worden om de privacy van iedereen te respecteren en dat levert een extra administratieve belasting op. Vandaar het idee om over de verdere aanpak van het meten met betrekking tot allochtonen ruim van gedachten te wisselen, zowel met de wetenschappelijke wereld als met het brede werkveld. Ik heb me ertoe geëngageerd dat te zullen doen en het overleg wordt op zeer korte termijn georganiseerd.

Voor de gedachtewisseling met de wetenschappelijke wereld doe ik een beroep op de themagroep allochtonen binnen het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming. Die themagroep brengt alle Nederlandstalige onderzoeksgroepen bijeen die data verwerken rond allochtonen en hun positie op de arbeidsmarkt en binnen het onderwijs, op basis van het uitwisselen van databestanden, analysemogelijkheden, het inrichten van kleinschalige seminars, interpretaties van cijfers en data. Aan deze themagroep nemen onderzoekers van de Nederlandstalige universiteiten deel, alsook de onderzoeksgroep allochtonen van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, de VDAB en de beleidscel Evenredige Arbeidsdeelname, afgekort EAD, van het departement Werk en Sociale Economie. De themagroep bespreekt op 10 mei 2006 een eerste maal de kansen en uitdagingen bij het werken met de Vesoc-definitie, vergelijkt ze met buitenlandse voorbeelden, en legt mogelijke alternatieven voor.

U hebt zelf een alternatief aangehaald, namelijk de naamherkenning. De VDAB heeft een programma waarmee men namen herkent en bepaalde namen eruit haalt. Dat heeft voor- en nadelen. Het voordeel is dat je je niet laat misleiden door de Belgische nationaliteit want je herkent een vreemde naam. Dat is

dikwijls een belangrijker gegeven dan welke nationaliteit er op papier staat. Het nadeel is dat het ingewikkeld en omslachtig is, en het werkt in de praktijk alleen maar voor Marokkanen en Turken, en vandaag moeten we een bredere statistische verkenning doen.

Er is een andere methodiek waar ik persoonlijk veel in zie. Ze is relatief eenvoudig, vertrekt van objectieve gegevens en biedt misschien wel perspectief, namelijk de ‘historiek der nationaliteiten’. De gegevens hoeft je niet te vragen, want je vindt ze in het Rijksregister. Dat moet je dan kunnen consulteren op een wijze die toegelaten wordt door de wet op de privacy. Je kunt van een individu noteren of die Belg is of niet. Als die Belg is, kan je noteren of die altijd Belg geweest is of niet en welke nationaliteit hij tevoren had. Dan kom je tot een hele eenvoudige beslissingsboom: ik ben Belg of ik ben geen Belg, ik ben Belg maar ben dat niet altijd geweest en daarvoor had ik die nationaliteit. Dat kan je eventueel ook toepassen op de ouders en de grootouders van een persoon.

Ik geloof nogal in deze methodiek van de historiek der nationaliteiten, niet omdat het een perfect systeem is, maar omdat het grote voordeel ervan is dat het is gebaseerd op objectieve gegevens die administratief van aard zijn en niet per se etnisch. In de praktijk zullen de gegevens min of meer overeenkomen met etnisch-culturele groepen. Bovendien zijn de gegevens in principe in te zamelen, ook buiten strikt individuele bevraging. Daarom heb ik aan de VDAB gevraagd om er verder over na te denken of dat een goede methodiek is. Ik hoop dat dat ook aan bod komt in die themawerkgroep die op 10 mei zal vergaderen.

Ik doe daar vandaag geen definitieve uitspraak over, tenzij de volgende: ik ben absoluut voorstander van het meten. Dat moet natuurlijk gebeuren met positieve bedoelingen, namelijk om een beleid te ondersteunen dat een aantal reële problemen aanpakt. Dat moet gebeuren op een wijze die eenvoudig is, wetenschappelijk gevalideerd en met respect voor de wetgeving op de privacy. Dat zijn mijn uitgangspunten. Persoonlijk denk ik dat het niet slecht zou zijn daar een federaal kader voor te hebben omdat we in dit land met een grote mobiliteit van mensen zitten en we het best vergelijkingen zouden maken met gegevens van het Vlaamse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest enzovoort.

Mede op basis van de insteek van de themagroep allochtonen, bereid ik een breed overleg voor met

de intermediairs op de arbeidsmarkt binnen het Overlegplatform Vlaamse Arbeidsbemiddelingsbureaus, afgekort OVA. Daarin zijn zowel de openbare intermediairs, namelijk de VDAB, als de privé-intermediairs, namelijk de uitzendsector, selectie- en wervingskantoren, headhunting, onbetaalde bemiddeling enzovoorts, vertegenwoordigd. Bedoeling is de verschillende mogelijkheden, knelpunten en eventuele alternatieven af te wegen en op basis daarvan te komen tot een gedragen en werkbaar voorstel van definitie, waarvan de monitoring zo min mogelijk administratieve belasting met zich meebrengt. Ik hoop dat we er op korte termijn in slagen om een synthesevoorstel van de themagroep allochtonen en het OVA te presenteren. Dat moet uiteraard aangevuld worden met een juridische analyse waarover vervolgens via de commissie Diversiteit van de SERV het advies van de allochtone gemeenschappen wordt gevraagd, dat daarna aan het Vesoc wordt voorgelegd.

Op uw tweede vraag is het antwoord ‘ja’. De stappen die ik u heb beschreven, verhinderen niet dat over de beleidsdomeinen heen zo veel mogelijk wordt afgestemd. Het beleidsdomein werkgelegenheid werkt actief mee aan het initiatief van minister Van Brempt om een inventarisatie op te maken van de diverse monitoringsystemen die momenteel in gebruik zijn en aan het overleg om te komen tot meer afstemming in de definitie en de methodes van tellen.

Gelet op de lopende gesprekken en acties is het niet opportuun om nu veel tijd, energie en geld te stoppen in een verregaande aanpassing of aanvulling van het naamherkenningsprogramma van de VDAB, vooraleer duidelijk wordt welke definitie en methodes we in de toekomst willen gebruiken. We moeten eerst het overleg hebben.

U hebt in uw vierde vraag verwezen naar Nederland. Ik heb in mijn algemeen antwoord daarover al voldoende overwegingen gegeven.

Het OBPWO-onderzoek ‘Allochtonen in het hoger onderwijs – Factoren in de studiekeuze en het studiesucces’ staat onder leiding van de professoren Van Esbroeck, Lacante, De Metsenaere en Lens. Na de zomer verwacht ik daar het eindrapport van. Dat onderzoek wil een inventaris maken van allochtonen in het hoger onderwijs: hun sociaal-cultureel profiel, hun schoolloopbaan en hun culturele identiteitsontwikkeling. Het wil ook nagaan waarom studenten van allochtone origine kiezen voor het hoger onderwijs en in welke mate hun keuzemotivatie ver-

schillend is van deze van autochtone jongeren. Het onderzoek wil tevens peilen naar factoren die gereleerd zijn aan studiesucces of -mislukking. Deze gegevens moeten toelaten een voorspellingsmodel op te stellen en adviezen te formuleren met betrekking tot begeleiding en remediëring, zodat allochtonen hun kansen optimaal kunnen benutten.

Voor dat onderzoek was niet alleen een definitie nodig van de doelgroep allochtone studenten, maar ook een werkbare methode om die doelgroep zo goed mogelijk te identificeren, zodat de onderzoekers naar de eigenlijke onderzoeksvragen konden overgaan. Binnen een bestaande studentenpopulatie met weinig beschikbare gegevens over de sociale samenstelling, was dit geen sinecure. Daarom is in de eerste plaats uitgegaan van de familienaam, getoetst door middel van het woordenboek van de familienamen van doctor Frans Debrabandere. Die bewerking laat geen bepaling van het herkomstland toe, wel het typeren van het 'culturele blok'. Daar bovenop wordt de nationaliteit bekeken, wat in vele gevallen tot bevestiging leidt. Toch blijven er twijfelgevallen. De foutenmarge neemt bovendien toe naarmate de culturele afstand tot Vlaanderen groter is en, niet verwonderlijk, naarmate ze uitsluitend via de vrouwelijke lijn verloopt. De naam van moeders, en in sommige gevallen van grootmoeders, verdwijnt immers en is geen signaal meer.

Deze methode is zeker verdedigbaar in de context van het onderzoek. Maar gelet op de onvolkomenheden zou ik toch niet zo maar durven stellen dat ze veralgemeend moet worden. Het lijkt me dan ook aangewezen om het overleg met de academische wereld en het brede middenveld hieromtrent af te wachten.

De voorzitter: Mevrouw Berx heeft het woord.

Mevrouw Cathy Berx: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Het betekent dat we allicht de komende maanden verdere debatten zullen voeren over die verschillende visies en voorstellen.

De methodiek van de historiek van de nationaliteiten klinkt bijzonder aantrekkelijk, maar op dit ogenblik is de nationaliteitswet zo dat een kind geboren uit ouders waarvan één de Belgische nationaliteit heeft, ook Belg is. Dat kind heeft dus sowieso de Belgische nationaliteit. Dan moet je ook werken met de nationaliteit en de historiek van de nationaliteit van de ouders. Als je dat combineert, krijg je een vrij vol-

ledig beeld. We moeten ons er ook voor hoeden om mensen ten eeuwigen dage als allochtoon te kwalificeren. Het biedt dus een goede tussenoplossing op voorwaarde dat het niet alleen voor de persoon zelf wordt bekeken maar ook voor de ouders en grootouders. Als je alleen de gegevens van de persoon zelf neemt, zul je de gezinsherenigers zeker niet vatten. Wanneer het gaat over iemand van de tweede of derde generatie die hier is opgegroeid en trouwt met iemand uit het land van herkomst, zijn de kinderen die uit die relatie geboren worden, Belg. Als je naar de historiek van die kinderen gaat kijken, zijn ze gewoon Belg en ze hebben ook nooit een andere nationaliteit gehad. Als je kijkt naar de nationaliteitsgeschiedenis van de ouders, kan je meer afleiden.

Minister Frank Vandenbroucke: Er is een verschil tussen de historiek van de nationaliteiten en vragen wat de herkomst is van iemands ouders. Als je van de eerste keer naar de herkomst van de ouders vraagt, heb je een dubbel verschil. Ten eerste: je moet van de eerste keer werken met dat soort bevraging, waarbij je ouders betreft. Ten tweede vraag je naar een herkomstland. Dat is iets heel anders. De nationaliteit daarentegen is openbaar domein want die is administratief vastgelegd en onbetwistbaar. Die gegevens kan je verzamelen. Dan zou je kunnen in bepaalde wetenschappelijke of statistische oefeningen ook de historiek van de nationaliteiten van de ouders bekijken. Dat is dan ook een objectief gegeven. Ik denk dat dat, met alle mogelijke onvolkomenheden, misschien het beste is en tegemoetkomt aan de zorg van de allochtone organisaties en eigenlijk van iedereen. Je moet dan niet je levensgeschiedenis gaan uitleggen. De gegevens zijn ook gemakkelijk verzamelaar.

Mevrouw Cathy Berx: Het is inderdaad een goede manier van werken. Dan nog is het nodig dat het kan op basis van het Rijksregister. Dan kan het ook voor de hele bevolking geregistreerd worden. Dan kan je pas de werkloosheidsgraden en werkgelegenheidsgraden effectief meten, zien wat de effecten zijn en hoe die evolueren in de tijd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Trees Merckx-Van Goey treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over knelpuntvacatures

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, mijn vraag om uitleg is inderdaad een klein beetje achterhaald, maar ik ga ze toch stellen, want ondertussen is de Vlaamse lijst van 113 knelpuntberoepen bekendgemaakt.

Er is over de knelpuntberoepen en de lijsten van knelpuntberoepen het voorbije jaar en zeker de voorbije weken al heel wat gezegd, zowel in de commissies als in de plenaire vergadering, maar ook op andere plaatsen. Daarbij is men soms wat voorbarig geweest en werd ook enige verwarring gecreëerd over de verschillende lijsten die opgemaakt worden.

Eenzijds zijn er de lijsten en de interne discussies binnen de VDAB over het knelpuntenbeleid en de knelpuntberoepen. Deze lijsten moeten dienen om het toeleidingsbeleid van de VDAB en het opleidingsbeleid binnen en buiten de VDAB op een adequate manier bij te sturen. Het verleden bewijst dat deze manier van werken resultaten afwerpt. De VDAB is over het algemeen succesvol in de toeleiding van werkzoekenden naar de bij de VDAB aangemelde knelpuntvacatures.

Anderzijds is er de vraag over hoe we een goed georganiseerd verkeer van werknemers binnen de Europese Unie inpassen in het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Dat is een andere, weliswaar gerelateerde discussie. Die vraag moeten we samen met de Vlaamse sociale partners beantwoorden in het kader van de federale maatregelen voor een versoepelde toekenning van arbeidsvergunningen voor knelpuntvacatures die niet ingevuld kunnen worden door een verbeterde vorming, opleiding en toeleiding van werklozen.

Mijnheer de minister, in antwoord op eerdere vragen sprak u over een strak tijdsschema om binnen het sectorieel en sociaal overleg tot een lijst van knelpuntvacatures te komen. Gekoppeld aan de federale maatregelen die de eerlijke concurrentie tussen

ondernemingen moeten waarborgen, zal de federale overheid op basis van deze lijst de versoepelde procedures voor de toekenning van arbeidsvergunningen voor deze vacatures invoeren. Dat zal gebeuren vanaf 1 juni 2006.

Het lijkt me terecht dat een strak tijdspad gevolgd wordt door de regering en de sociale partners. Regelmatig wordt over deze specifieke knelpunten op onze arbeidsmarkt ook tegenstrijdige informatie verspreid, niet alleen door politici, maar ook door sommige sectoren. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de vraag van de bouwsector naar schilders. Er is nood aan beleidsmatige rechtlijnigheid, die samenhangt met consensus binnen de verschillende sectoren en tussen de sociale partners.

Mijnheer de minister, hoe verloopt het overleg over de lijst van knelpuntvacatures en op welke termijn kunnen regering en sociale partners resultaten voorleggen?

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, we hebben inderdaad al de kans gehad om hierover te spreken. De oplossing die nu uit de bus is gekomen, beantwoordt in grote lijnen aan het standpunt dat we altijd hebben ingenomen.

Bij de voorbereiding van het CD&V-standpunt hebben we contact gehad met sectoren met knelpuntberoepen, zoals de bouw- en transportsector. In ons voorstel was voor de knelpuntberoepen een versoepeling van de procedure opgenomen en werd voor de andere beroepen nog een kleine wachttijd gehanteerd.

De lijst van 113 beroepen is nu bekend. Ik denk dat daarover weinig discussie bestaat en dat het inderdaad een oplossing van het gezond verstand is. Ik betreur dat binnen het overleg met de sociale partners, binnen het beheerscomité van de VDAB, maar ook door sommige politici misbruik werd gemaakt van de situatie – waarschijnlijk om in de actualiteit te komen – en de twee lijsten werden vermengd. Maar dat zal waarschijnlijk eigen zijn aan deze wereld.

Mijnheer de minister, één van de argumenten is dat de mensen al hier zijn. In de bouwsector spreekt men van 50.000 jobs en soms wordt over 100.000 mensen gesproken. Ik dacht dat het niet de bedoeling was van de huidige reglementering om een soort regularisatie

te doen voor de mensen die hier al zijn. Volgens de procedure moet de aanvraag gebeuren vanuit het buitenland. Iemand die vanuit een van de acht nieuwe lidstaten naar België wil komen, moet in dat land een arbeidsovereenkomst hebben. Die moet worden voorgelegd, waarna een arbeidsvergunning wordt afgeleverd. Mijnheer de minister, wat zal de houding zijn ten opzichte van de mensen die al hier zijn? Moeten die eerst terug naar het buitenland en dan de normale procedure volgen? Zal ooit een regularisatiepoging worden ondernomen? Ik neem aan dat er geen heksenjacht zal worden georganiseerd, maar er is een probleem, omdat de meeste werknemers hier al zijn en niet in de nieuwe regeling kunnen vallen. Zij zouden eigenlijk terug naar het buitenland moeten gaan en dan, conform de nieuwe procedure, een aanvraag doen. Wat zal de houding zijn ten opzichte van de grote groep werknemers uit de acht nieuwe lidstaten die nu al actief zijn op onze arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mevrouw de voorzitter, ik geef nog eens kort de geschiedenis. De federale regering heeft op 24 februari 2006 beslist om de bestaande overgangsmaatregelen tijdelijk te verlengen, in afwachting van het in de praktijk brengen van een aantal begeleidende maatregelen, die ervoor moeten zorgen dat het internationaal verkeer van werknemers op een ordentelijke manier verloopt en een aantal circuits van fraude en illegaliteit beter bestreden kunnen worden. Dat heeft dan bijvoorbeeld te maken met de hoofdelijke aansprakelijkheid van een werkgever die onderaannemers engageert, registratie enzovoort. Het gaat om goede zaken: initiatieven die moesten gebeuren.

Tegelijkertijd laat men de verlenging van de overgangsmaatregel gepaard gaan met een versoepeling van de procedure voor het toekennen van arbeidskaarten. Als we op voorhand weten dat de arbeidsmarktanalyse, die we telkens doen bij het toekennen van een arbeidskaart aan een buitenlandse werknemer, tot de conclusie leidt dat we die mensen niet vinden op onze arbeidsmarkt, moeten we de arbeidsmarktanalyse niet voortdurend opnieuw doen. Aan de gewesten werd gevraagd om een lijst te bezorgen van de beroepen waarvan we eigenlijk weten dat de arbeidsmarktanalyse altijd opnieuw negatief is en ertoe leidt dat we de arbeidskaart geven.

Deze lijst werd opgesteld in overleg en op 19 april hebben we daarover een akkoord bereikt met de

Vlaamse sociale partners. Ik ben de partners zeer erkentelijk, want het was geen gemakkelijk overleg. Het is ook niet zo dat de Vlaamse sociale partners het volledig eens waren met de lijst, maar het is wel een lijst waar ze geen problemen in zien en waarover ze van mening zijn dat een versoepelde procedure kan. Deze lijst kon ik dus doorgeven aan de federale regering.

Er werd onderstreept dat we onze inspanningen om onze werkzoekenden toe te leiden naar de arbeidsmarkt, op te leiden en te confronteren met een aanbod van jobs onverminderd voortzetten. Overigens hebben we dit soort inspanningen recent nog versterkt in het kader van het Vlaams Meerbanenplan. We zullen ook de screening van onze werkzoekenden zorgvuldiger doen, zodat we sneller de juiste mensen uit ons werkzoekendenbestand kunnen halen en toeleiden naar vacatures die we krijgen van bedrijven.

Opleiding blijft een grote uitdaging. We investeren jaar na jaar meer in opleidingsplaatsen van de VDAB.

Tijdens het overleg heb ik vastgesteld dat er met name voor chauffeurs een grote gevoeligheid is om niet enkel te zorgen voor een goede en ruimere opleiding, maar ook om erover te waken dat een aantal essentiële wettelijke spelregels worden toegepast – ook bijvoorbeeld over het onthaal van nieuwe werknemers in bedrijven, de fameuze cao 22 van de Nationale Arbeidsraad. Ik heb me tegenover de Vlaamse sociale partners geëngageerd om al deze bekommernissen inzake chauffeurs mee te geven aan mijn federale collega Vanvelthoven.

We gaan zelf ook de controles versterken. De Vlaamse inspectie is geen grote inspectie, maar ze speelt hier wel een sleutelrol, want wij zijn bevoegd voor onder meer de erkenning van uitzendkantoren. Er wordt nogal veel illegaal gebruik gemaakt van pseudo-uitzendarbeid. Ik ga de Vlaamse inspectie op het terrein verdubbelen, door 16 mensen extra aan te werven. Dat dossier leg ik morgen, samen met de goedkeuring van de lijst, voor aan de Vlaamse Regering.

Ik wil nog meegeven dat het niet gaat over 113, maar over 112 beroepen. De grafische sector heeft achteraf unaniem laten weten dat een bepaald beroep niet in de lijst moest zitten. Dus gaat het nu over 112 beroepen. Dat bericht had ons niet tijdig bereikt, maar dat is geen probleem.

Mijnheer Laurys, ik zal later op uw vraag reageren. De procedure is wel versoepeld. Dat maakt het mogelijk dat een aanvraag gebeurt door iemand die al in het land is. Dat is geen regularisatie, dus we gaan geen scheve toestanden regulariseren. Er is wel een versoepeling met betrekking tot het verblijven in het land, maar niet met betrekking tot het illegaal bezig zijn, maar ik zal u daarover een brief sturen.

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mijnheer de minister, ik heb nog een bijkomende vraag. De voorbije weken kreeg ik van verschillende bedrijven die werken met dienstencheques te horen dat het heel moeilijk is om poetsvrouwen te vinden. Wordt eraan gedacht om schoonmakers en poetsvrouwen eventueel later in de lijst op te nemen of is de lijst definitief vastgelegd?

De voorzitter: Minister Vandebroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandebroucke: Mevrouw Tamsamani, het is moeilijk om vooruit te lopen op wat in de toekomst de gedachten zullen zijn. Ik overleg met de vakbonden en de werkgevers, die daarover een duidelijk, maar tegengesteld gedacht hebben. Ik weet niet of dat nog zal evolueren.

Ik denk – en ik zeg dat met enige voorzichtigheid – dat we geen tweede lijst meer zullen maken. De federale regering heeft zich geëngageerd om onze grenzen open te stellen voor Europese onderdanen, op het moment dat ze een aantal begeleidende maatregelen in stelling heeft, zoals de registratie, de verbetering van de inspectie, de hoofdelijke aansprakelijkheid enzovoort.

Dat moet geen jaren meer duren. Ik denk dat het binnen een jaar of anderhalf jaar geregeld moet kunnen zijn. Nog eens een lijst maken voor deze relatief korte periode vind ik niet zeer zinvol. De federale regering heeft me ook niet gevraagd om deze oefening binnen een half jaar te herdoen.

Als op federaal niveau een enorme vertraging ontstaat, zou er druk kunnen komen om deze oefening nog eens te hernemen, maar ik zou het liever niet doen. Ik heb liever dat de federale overheid gewoon haar huiswerk afmaakt en zich inschrijft in het vrij verkeer van werknemers, zoals gevraagd door de Europese Unie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jan Laurys tot de heer Frank Vandebroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de uitvoering van het decreet houdende het Handvest van de Werkzoekende

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we hebben in het Vlaams Parlement in 2004, net voor de verkiezingen, een decreet goedgekeurd houdende het Handvest van de Werkzoekende, dat de rechten en de plichten van de werkzoekende coördineert.

Het decreet was nodig omwille van de gewijzigde situatie op de arbeidsmarkt. Waar vroeger de sociale partners en de VDAB een beetje als monopoliespelers op de arbeidsmarkt fungeerden, is dat nu niet meer het geval en spelen ook derden en andere privé-arbeidsbemiddelaars en opleidingsverstrekkers een steeds belangrijker rol.

Bovendien waren er steeds meer werkende werkzoekenden, waarop het Charter van de Werkzoekende niet van toepassing was. De afdwingbaarheid van de rechten was bijvoorbeeld een probleem. Men kon de zaak wel voorleggen aan de ombudsdienst van het subregionale tewerkstellingscomité, maar inzake echte sancties en afdwingbaarheid was er een probleem. Ook het gebruik van de ICT-middelen was niet opgenomen in het Charter van de Werkzoekende.

Dat alles maakte een nieuw charter noodzakelijk, wat uiteindelijk het Handvest van de Werkzoekende is geworden. Op 8 mei 2002 had het Vlaams Parlement in een resolutie al gevraagd naar een regeling, waar uiteindelijk het decreet een uitvloeisel van was.

Mijnheer de minister, we hebben daarover nogal zware discussies gevoerd met uw voorganger. In een Don Quichotopstelling heeft hij zich tegen het hele parlement verzet. Oorspronkelijk was dat omdat men toen bezig was met het opstarten van een sluitende aanpak en minister Landuyt vreesde dat de privacy-regels de transmissie van gegevens zou kunnen verhinderen. Vandaar zijn verzet tegen het handvest.

Nadien heeft minister Landuyt een tweede lezing gevraagd, omdat tijdens de eerste stemming nog een amendement werd goedgekeurd. Hij heeft toen een verklaring afgelegd waarin hij de noodzaak van het handvest betwijfelde, omdat volgens hem alle rechten en plichten al in andere rechtsbronnen en afspraken werden gegarandeerd. Dat klopt, maar het grote voordeel van het handvest was dat een coördinatie van de rechten tot stand kwam en ze in een overzicht werden gegoten. Het handvest is nog steeds niet toepasbaar, omdat de uitvoeringsbesluiten zouden ontbreken en er geen enkele aanzet is om er werk van te maken.

Mijnheer de minister, wat zijn de redenen waarom de uitvoeringsbesluiten nog niet werden uitgevaardigd? Deelt u de mening van uw voorganger dat er problemen zijn en zijn dat volgens u bezwaren? Wanneer zullen de uitvoeringsbesluiten er komen? Kan dit worden opgenomen in de competentieagenda die in 2010 moet zijn afgerond?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, ik wil eerst nog even duidelijk stellen waarover het gaat.

Het handvest bepaalt een aantal rechten van de werkzoekende op het vlak van arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding: het recht op gelijke behandeling en non-discriminatie, artikel 4; het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, artikel 5; het recht op kosteloze deelname aan de activiteiten van de organisaties en personen die werkzaam zijn op het vlak van de beroepsopleiding en arbeidsbemiddeling, artikel 6; het recht op voorafgaande, kosteloze, volledige en betrouwbare informatie, artikel 7; het recht op persoonlijke begeleiding en op aangepaste trajectbegeleiding inzake beroepsopleiding en werkervaring, artikel 8; het recht op kwalitatieve, klantvriendelijke en laagdrempelige dienstverlening door de intermediaire organisaties, artikel 9; het recht op een gelijkvormig en rechtszeker opleidingsstatuut bij deelname aan activiteiten inzake beroepsopleiding, artikel 10; het recht op erkenning van verworven competenties, artikel 11; het recht op veiligheid, gezondheid en welzijn, artikel 12; het recht op inspraak, overleg en onderhandeling, artikel 13 en klachtrecht, artikel 16.

Voor de artikelen 8, 10, 12, 13 en 16 stelt het handvest dat de Vlaamse Regering, na advies van de

SERV, uitvoeringsbepalingen dient te nemen. Ik deel het standpunt van mijn voorganger, in zoverre dat de meeste rechten van de werkzoekende al vervat zijn in de wetgeving. Met uitzondering van de sociale grondrechten, die als zodanig niet juridisch afdwingbaar zijn, kan de werkzoekende zijn rechten afdwingen op grond van bestaande wetteksten.

Het handvest is dus niet levensnoodzakelijk, maar het heeft als groot voordeel dat het de rechten bundelt. Dat is volgens mij precies de reden waarom het niet overbodig, maar nodig is. In die zin is het een beetje jammer dat daarover tijdens de vorige legislatuur zo'n lang debat werd gevoerd, want eigenlijk kon men zeggen dat het in orde is. Ik vind wel dat voormalig minister Landuyt, die een scherpe juridische geest heeft, een aantal punten had, maar misschien moet men veeleer kijken naar de politieke symboliek.

Het voorgaande is de reden waarom ik mijn administratie niet gevraagd heb om prioriteit te geven aan de uitvoering. De grondige voorbereiding en uitvoering van het Meerbanenplan leken me meer prioritair. Trouwens, de uitvoering van artikel 16 over het klachtrecht dient zeker aan te sluiten bij het idee van het meldpunt zoals het in het Meerbanenplan werd opgenomen. Het is wel de bedoeling dat de uitvoeringsbesluiten nog dit jaar aan de SERV kunnen worden voorgelegd voor advies.

De uitvoering van het handvest lijkt me geen deel te kunnen uitmaken van de competentieagenda 2010, die als doelstelling heeft om via competentieontwikkeling te streven naar een verhoogde werkzaamheid en een brede inzetbaarheid voor alle burgers. De competentieagenda heeft dus niet alleen betrekking op werkzoekenden. De begeleiding, ondersteuning, opleiding en competentieontwikkeling van werkzoekenden is, naast uiteraard alle andere segmenten, slechts een deel van de competentieagenda.

Ook de invalshoek is geheel verschillend. Het handvest probeert de rechten van de werkzoekenden juridisch te verankeren. De competentieagenda heeft dus niet alleen betrekking op werkzoekenden. De begeleiding, ondersteuning, opleiding en competentieontwikkeling van werkzoekenden is, naast uiteraard alle andere segmenten, slechts een deel van de competentieagenda. Ook de invalshoek is geheel verschillend. Het handvest tracht de rechten van de werkzoekenden juridisch te verankeren. De competentieagenda heeft deze focus niet, maar tracht bruggen te creëren.

ren van school naar werk en van werkloosheid naar werk, en moet ook voor meer mobiliteit en dynamiek op de arbeidsmarkt zorgen. Het gaat hier over de instrumenten en manieren waarop de competentieontwikkeling het best kan gebeuren. Dat is iets anders dan een juridisch kader van rechten van uitsluitend werkzoekenden. Daarom houd ik dat het liefst uit elkaar.

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik begrijp deels de bekommernis van voormalig Vlaams minister Landuyt, maar hij paste die juridische logica niet altijd consequent toe op alle domeinen.

Ik noteer dat voor het einde van dit jaar de uitvoeringsbesluiten ingediend zullen zijn bij de SERV, en dan zullen we daar kennis van kunnen nemen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
